

2. Om formerna af *Luzula campestris* och *arcuata*

<sidan143> 2. Om formerna af *Luzula campestris* och *arcuata*

af L. L. LAESTADIUS.

Formerna af *Luzula campestris* äro så mångfaldiga, att Svenska botanisterna ändtligen tröttnat att upptaga dem såsom arter. Jag har ingenting att anmärka mot dessa formers uppställning under hufvudarten, såsom nu skett i Hn. ed. 6, men det besynnerliga ligger deruti, att då formerna förekomma om hvarandra på en och samma lokal, kan man icke betrakta dem såsom lokal-former. Olika lokalers inverkan på växtformerna är allmänt bekant; man kan från orsak sluta till verkan, när man ser samma växt förtorka på torr mark, frodas på fet jord, förminskas på mager, förlängas och förfinas i vatten och erhålla färre delar i fjällen. Men nu är icke detta händelsen med *Luzula campestris*; man kan finna *nigricans*, *pallescens*, *multiflora* och *congesta* tätt vid hvarandra växande på samma lokal. Då uppkommer naturligtvis frågan: hvad kan vara orsaken till deras olikhet? Hafva de måhända från början blifvit utbildade på olika lokaler, af hvilkas inflytande de bibehålla sin en gång påtryckta prägel? På lika sätt bibehålla racerna i djurriket under flera generationer sin i årtusenden, af olika klimat, näringsämne och vanor uppkomna karakter. Ingen Zoolog har dock vågat skilja dessa mennisko-racer och hund-racer i flera arter, och häruti tyckas Zoologerna vara mera konsekventa äu Botanisterna. Formförändringarne af *Luzula campestris* äro, som sagdt är, lika med racerna i det de förekomma på samma lokaler och likväl, såsom det tyckes, bibehålla sin olikhet i flera generationer.

Den vackraste och största formen af *L. campestris* har jag från Grönland af J. Vahl. Den är 2 fot hög, bredbladig med bladen öfverallt håriga och vippan mångblommig, (var. *grænländica* mihi). De spädaste formerna har jag från Karesuando med smala hoprullade blad och ett äggrundt ax i toppen: var. *subspicata* mihi, emedan den kommer mycket nära smärre,

2. Om formerna af *Luzula campestris* och *arcuata*

former af *L. spicata* L. De öfriga i Hn. ed. 6 uppräknade formerna äro allmänna i Norden.

Formerna af *L. arcuata* äro synbarligen mera beroende af lokalerna. Utom *L. nivalis* Spreng., hvilken Skandinavien's Botanister anse för *L. hyperborea* Br., samt *L. confusa* Lindéb., hvilken form jag erhållit af Vahl från Grönland, kunna ännu anmärkas:

– *subnivalis*: axen gyttrade i toppen af det 1-3 tum långa stråttill ett ända äggrundt eller 3 närstående ax, bladen utstående längre, stundom dubbelt längre än strått. — Från fjällen i Qvickjock.

– *latifolia*: axen 4-5 på korta utböjda skaft; bladen breda och platta, skärlikt utböjda, längre än strått. — Åreskutan 1819.

– *capillaris*: strått trådsamt, under blomningen 1-2 tum med 2-3 fåblommiga ax, efter blomningen 6-7 tum högt med mycket korta (½ tum) och smala blad. — Blommande på Njepusurte i Piteå Lappmark; utblommade ex. på fjällen bortom Koutokeino 1838.

Från Magdalena Bay har jag erhållit af Vahl en form, hvilken han antog vara den rätta *L. hyperborea* Br. Så vida det är tvist underkastadt, hvilken form är den rätta, kan det intressera Svenska Botanister att höra en kort beskrifning på denna form: Strått 7-8 tum högt, försedt med 7-8 långa och smala, nästan 3-kantiga, rännformiga blad; axen kortskaftade, mångblommiga, aflånga, hvitludna af de fint rispade eller hårkantade blomskärmen; bladen från nedersta delen af stjelken väl ett kvarter, de öfre stjelkbladen 2-3 tum långa; roten krypande utan bladskott, men stjelken vid roten och nedtill omgifven af ganska många blad. — Jag vet ej, om Vahl sett Browns exemplar eller om han bestämt sina efter beskrifning, men visst är, att denna form <[sida145](#)> afviker mycket från *L. nivalis* Spreng., som har korta, platta, nästan lancettlika blad. En form, som jag kallar *L. arcuata* var. *glacialis*, med aflånga, svartbruna ax på korta skaft från Qvickjocks-fjällen kommer nära till Vahls *L. hyperborea*,

2. Om formerna af *Luzula campestris* och *arcuata*

men den är fåbladig och har icke så hvithåriga blomskärm. Jag anser naturligtvis alla dessa former höra till samma art, så mycket mera som jag i "betraktande af de många former, som *L. campestris* eger, måste draga i tvifvelsmål, huruvida *L. arcuata* är riktigt skild från *L. campestris*. Ju flera former en art framter, desto mera misstänkt måste hvarje ny art vara, som har alltför mycken släktskap med den gamla arten. *L. spicata* visar äfven tecken till öfvergång, när den t. ex. i Karesuando närmar sig till husen. Jag har exemplar med äggrundt ax. och svartbruna skärmlblad, då den annars har hvitaktiga skärmlblad, och småaxen något åtskilda. Förtorkade exemplar från Njammats i Qvickjock med en 3 tum hög, trådsmal, nästan bladlös stängel och ½ tum långa sammanrullade blad vid roten (*L. spicata* var. *petraea* Laest. Loc. parall.) visar oss dessa växters benägenhet att antaga olika former efter lokalens beskaffenhet.